

Pod adresem rolników

Sprawa honoru wsi polskiej

Sezon robót rolnych rozpoczęty. Aktualniejsza, niż kiedykolwiek, wysuwa się dziś na czoło zagadnień krajowych sprawa likwidacji uwstecznienia naszego rolnictwa.

Mimo dokonanych postępów rolnictwo polskie nadal ma wielkie a niewykorzystane możliwości rozwoju.

Nasze sylwetki

T. Kasprzak

Tadeusz Kasprzak urodził się 4 lata, gdy wraz z rodzicami wyemigrował do Francji. Było to w roku 1923. Ojciec Kasprzaka (dziś górnik na kopalni Białym Kamieniu) nie mógł w Sosnowcu znaleźć pracy.

W cztery lata później gdy rodzice Kasprzaka postanowili wrócić do Francji, nie było w Polsce niezmienione. Stary Kasprzak zorientował się, że pracy znowu w Sosnowcu nie znajdzie, powrócił do Francji.

Nastąpił w jego życiu okres ciężkiej pracy. Zamiętał się w kopalniach Lens'u za marny zarobek. Nastąpiło ustawiczne borykanie się z losem.

W takich warunkach Tadeusz Kasprzak skończył szkołę powszechną i stanął przed smutną rzeczywistością: na dalsze kształcenie nie mógł sobie pozwolić.

Młody chłopiec wiedział, że bez wykształcenia niczego w otaczającym go świecie nie osiągnie. Co więc pozostało zrobić? Iść do ciężkiej pracy na kopalnię i pracować dla nienawistnego kapitalu? W rodzinie — po naradzie — postanowiono, że nawet przy największym wysiłku ojciec — syn musi kształcić się dalej.

Tadeusz skończył dwie klasy gimnazjum. Znacząco to bardzo dużo. Dalej trzeba było się dokształcać samemu, pracując zarazem na utrzymanie siebie i domu.

W Lens w tym czasie wychodziła gazeta polska. Ludzie z redakcji zainteresowali się Kasprzakiem, jego dążeniem do wiedzy i dali mu pracę w drukarni. Wkrótce został w niej redaktorem.

Wybuchła wojna. Kasprzak postanowił bronić kraju. Zapisal się na ochotnika do tworzącej się we Francji armii gen. Sikorskiego.

Rok walk i padła Francja. Kasprzak dostał się do niewoli.

Przeżył lata wojny. Przyszło wyzwolenie. Kasprzak wrócił do Lens. Nie był to już ten sam człowiek. Jego świadomość polityczna była całkowicie skrytylizowana.

Zapisał się do Komunistycznej Partii Francji. W lipcu wraz z ojcem powrócił do kraju. Ojciec poszedł dalej pracować do kopalni, a syn zaczął realizować marzenia lat dziecięcych. Przez pewien czas zajmował się odpowiedzialnie stanowiska w spółdzielczości. Następnie pracuje w Rusinowej, a potem w Zarządzie Miejskim w Białym Kamieniu. W końcu partia wysłała go do Łodzi do Szkoły Prawniczej.

Rok wyjątkowej pracy i Kasprzak pracował do Walbrzycha, gdzie obejmował stanowisko asesora w Sądzie Okręgowym. Przełożeni (starszy i wytrawni prawnicy) wydają mu już najlepszą opinię.

Rozmawiam właśnie z sędzią Kasprzakiem. Pytam, komu swój awans społeczny zawdzięcza.

Odpowiada: — Polsce Ludowej, Partii i ustawicznej pracy nad sobą.

liwości rozwoju. Powierzchnia użytkowanej rolniczo ziemi stanowi w Polsce 21 mln. ha — na 31 mln. ha ogólnej powierzchni gruntów. Grunty orne zajmują wśród tych 21 mln. tylko 16,5 mln. ha. Zwiększenie obszaru użytkowego o 20% jest zadaniem zupełnie realnym.

Powszechnie znana jest sprawa likwidacji odlogów, które zajmują jeszcze 1.480 tys. ha. Ale istnieją także prócz nich odlogi ukryte w postaci zakwaszonych i podmokłych łąk. Po przeprowadzeniu odpowiednich robót melioracyjnych moglibyśmy uzyskać łącznie ok. 2 mln. ha gruntów, z których zbieralibyśmy dużo więcej, niż dotychczas.

JEST POLE DLA INICJATYWY CHŁOPSKIEJ

Rolnictwo polskie tkwi w przytłaczających sposobach uprawy, tradycyjnie i jednostronnie trzymając się żyta i kartofli. Pierwszym obsiewa się 5 mln. ha, drugim — 2,5 mln., podczas gdy uprawa np. roślin oleistych, bardzo korzystna i specjalnie w okresach trudności finansowych wskazana, jest zaniedbana i zajmuje tylko 100 tys. ha. W tych samych warunkach na 25 mln. ton kartofli zebrałiśmy np. tylko 2.250 tys. ton warzyw i aż... 203 tys. ton owoców.

Najlepszą drogą ku poprawie — poza zwiększeniem obszaru użytków — byłaby dążność do podwyższenia wydajności z 1 ha.

Zebrałiśmy w 1948 r. z 1 ha. pszenicy — 11,8 quintala, żyta — 12,5, ziemniaków — 104, a buraków cukrowych — 183 q. — przekroczyliśmy zbiór przedwojenny jedynie w życie (11,7 q/ha). Dlaczego? Nie mogliśmy przewyższyć plonów przedwojennych również i w innych uprawach? Dlaczego inne kraje wyprowadzają nas pod tym względem?

Nie mówimy już o ZSRR, gdzie przeciętna wydajność dzięki wyższemu społecznie typowi gospodarki rolnej oraz stosowaniu najnowszych zdobyczy agrotechnicznych — osiąga poziom imponujący. Nawet Czechosłowacja, nie na lepszych ziemiach, zdecydowanie dystansuje naszą wydajność, osiągając 160 q/ha. ziemniaków i 331 q/ha. buraków.

O MARNOTRAWSTWIE NA ROLI

Gdyby rolnicy polscy zwiększyli wydajność pól tylko o 1 q/ha, to dochody ich w całej Polsce wzrosłyby o 32 miliardy złotych. Samo tylko przejście z siewu ręcznego na siew rzędowy dałoby 20% oszczędności na ziarnie, czyli 40 kg na 1 ha., co pozwoliłoby zaoszczędzić 3,6 mln. q zboża. Wartość zwiększonego plonu łącznie z oszczędnościami na ziarnie, wynosiłaby się kwotą 10 miliardów złotych.

Dobre przechowywanie nawozy umożliwiłoby oszczędność 15 mld. zł. rocznie. Racjonalne obchodzenie się z krowami przyniosłoby w skali ogólnopolskiej co najmniej o 800 mln. litrów mleka więcej niż obecnie.

Sumy o rocznych stratach są bardzo poważne. Gruzlica i jałowosć, bydła, epidemia, zachwaszczona pola, nieocyszczoność z gąsienic drzewa — oto nie-

liczne z wielu przyczyn, hamujące rozwój hodowli i wzrost plonów.

Państwo dołoży wszelkich środków, by zaniechanie rolnictwa wyrównać, dokończyć jego odbudowę i pomóc przy przebudowie.

Dźwignięcie jednak rolnictwa i hodowli na wyższy poziom musi spotkać się przede wszystkim ze zrozumieniem i jak najszerszą inicjatywą i współpracą małych i średniorolnych chłopów.

Józef Muszkat

Dachau

Już pędzą, cwałują i z wicherem się mierzają — koń zwarty z człowiekiem i psakiem kurzawa

Łeb o łeb, łeb o łeb, pierś o pierś, o tak, o tak, o tak, o tak.

Trybuny i łoże, megafon i speaker, lornety i tłumy, tłumy obłąkane, tłumy krzyczące, tłumy wyjące i tłumy bijące oklaski.

I pech i szczęście, fortuna i rozpacz i człowiek na oślep idący przez życie.

Totalizator...

Światło i lustra, monokl i fraki, georgety, jedwabie, kolie, butony, zielone sukno i stół nieruchomy, i kulki pędzące po numerach losu.

Twarze szare ziemiste, skupione i oczy rozwarłe w zawodnej nadziei i długie białe wypleszczone palce i sztony, sztony, sztony...

Ruleta...

Łopaty, kilofy i ziemia kamienista, pasy, transmisje, i łomot, i huk, i jęzgot, i warkot, i furgot, i szum, i windy, i pompy, bagery, maszyny, i ludzkie szkielety przywarłe do łaz, lub druty i bloki, i śmierci aleje, baraki mieszkalne, i tyfus, i wszy. Selekcje, transporty i wieże wartownicze i druty i druty i druty.

A taczka ciężka. I w głowie coś szumi i wszystko się kręci, i wokoło wiruje i dom i matka i...

Nie czekać, nie stawać. Iść naprzód co sił! To walka o życie, o jutro, o dziś. To hazard strażników wierzących w swój los. Naprzód, naprzód!

Grać ostro, grać tylko w banie. I milczeć, i cierpieć, i broczyć we krwi, i rąbać kamienie i rzucać do łaz. Naprzód! Wszystkie sztony na stół. W puli leży wolność.

A zza drutów mających kominów krematorium... I przetrwać i wytrwać, postawić na czas. Wsiąść na wicher i pędzić przed siebie — i naprzód, i naprzód i naprzód do mety, do zwycięstwa i śmierci ale ciągłe w dal...

Z szatanem w zawody i na przekór piekłu pchać łorę kamieni i gonić pod kół. Ruleta się kręci i konie cwałują, śmierć patrzy zza drutów i cicho chichocze.

A człowiek znękany i szczerzy, jak pies, ma na ustach jedno przekleństwo: Dachau!

RADIO

25 KWIETNIA 1949 R. (PONIEDZ.)
5,10 Sygnał. 5,15 Streszczenie wiadomości. 5,20 Konc. dla świata pracy. 5,30 Gimnast. por. 6,10 Dziennik. 6,30 Muzyka. 6,50 Program dnia. 6,55 Muzyka. 7,00 Dziennik. 7,20 Przegląd prasy. 7,25 Muzyka. 8,00 Skład dzień. 8,05 Muzyka. 8,55 Szkół na gazetka radiowa dla klas starszych. 9,15 Informacje. 9,20 Skrzynka PCK. 9,30 Wszelchnia Radiowa. 9,50 Program dnia. 11,40 Aud. szkolna dla klas młodszych. 11,57 Sygnał czasu i hejnał. 12,04 Wiadom. pol. 12,20 Muzyka ros. 12,45 Aud. dla wsl. 14,30 „Człowiek czy traktor”. aud. szt.-muz. dla młodzieży. 14,45 Muzyka. 14,50 Wiadom. wrocł. 14,57 Inf. Radiol. Przewod. 15,00 Inform. Pol-

ski Pld. 15,15 Aktualia. 15,25 Muzyka operetkowa. 15,30 „Halo młodzi fizycy”. 15,45 Muzyka popularna. 16,00 Dzień. 16,15 „Archipelag ludzi odzysk.” 16,35 Problemy społeczno-kult. 16,45 Koncert rozrywk. 17,35 Pogadanka naukowa. 17,45 Dziennik. 18,00 Koncert kameralny. 18,40 „Daleko od Moskwy”. 19,00 Koncert popularny. 19,40 Wszelchnia Radiowa. 20,00 Dziennik. 20,45 Muzyka. 21,00 Brahms — Kwintet fortep. 21,35 „Droga do celu”. 22,45 „W kręgu zdarzeń i zagadn. literack.” 23,00 Ostatnie wiadom. 23,10 Muzyka poważna. 23,50 Program na jutro. 24,00 Hymn.

Znakomity śpiewak murzyński Paul Robeson

Po raz pierwszy ujrzałem go na 20-tysięcznym wiecu postępowych Amerykanów w Nowym Jorku. Stał przede mną ogromny, barczysty, atletycznie zbudowany Murzyn, uśmiechający się do publiczności, która powitała go burzliwą owacją. Był to słynny artysta i śpiewak, Paul Robeson. „Nasz Paul” — rozległy się zewsząd okrzyki...

Robeson wygłosił krótkie przemówienie, wzywające do bezstronnej walki przeciwko wszystkim przejawom faszyzmu, przeciwko imperia listycznej polityce monopolu amerykańskiego, demaskując podstępny wojenny i wzywał do przyjaźni ze Związkiem Radzieckim.

Następnie zaczął śpiewać. Swym głębokim, miękким, aksamitnym basem, śpiewał pieśni ludowe: Murzyńskie, amerykańskie, radzieckie, hiszpańskie. Na zakończenie wykonał w języku rosyjskim i angielskim arie z opery „Cichy Don”. Cała sala zatrzymała się od burzy oklasków.

Paul Robeson jest człowiekiem wielostronnej wiedzy. Ten syn zbiegłego niewolnika, który następnie stał się kapitanem kościola metodystów, dzięki swym zdolnościom i uporczywej pracy uortował sobie drogę do wiedzy.

Jeszcze na długo przed uzyskaniem dyplomu doktora praw, Robeson zastanawiał się poważnie nad swą przyszłością. Wiedział, że w Ameryce Murzyn — prawnik nie będzie miał żadnych awansów. Przewidywania te potwierdziły się niebawem, należało się liczyć z koniecznością zmiany zawodu. Przyjacieli skłonili go do spróbowania sił na scenie.

Od pierwszego występu, który odbył się w roku 1924 w niewielkim teatryku w murzyńskiej dzielnicy Nowojorskiej, Harlem, o Paul Robesonie zaczęto mówić jako o wschodzącej gwiazdzie teatralnej. Kilka lat Robeson mieszkał w

Anglii. Swego syna postanowił również wychować poza granicami Stanów Zjednoczonych.

Czas wolny od zajęć zawodowych Robeson poświęca działalności społecznej i studiom językoznawczym. Włada on wieloma językami europejskimi, zna szereg dialektów afrykańskich, chińskich i inne języki wschodnie. Obecnie rozpoczął studia języka gruzińskiego i innych języków narodów Związku Radzieckiego.

W połowie lutego r.b. Paul Robeson przybył do Londynu, gdzie po raz pierwszy po dłuższej przerwie wznowił działalność koncertową. Bogaty jego repertuar obejmował ogromną ilość pieśni ludowych w wielu językach oraz pieśni uczestników Ruchu Oporu w młodych krajach.

Po przybyciu do Londynu w pierwszym wywiadzie prasowym Paul Robeson oświadczył korespondentom gazet:

„Jestem przedstawicielem tej grupy społeczeństwa amerykańskiego, która uważa, że można budować życie tylko na podstawie pokoju na całym świecie”.

Paul Robeson jest jednym z wybitnych uczestników Kongresu Obronców Pokoju w Paryżu.

Robeson

w Sztokholmie

Robeson przybył do Sztokholmu samolotem z Paryża na koncert w stolicy Szwecji. Koncert odbył się przy wyprężonej do ostatniego miejsca największej sali w Sztokholmie.

Po koncercie Robeson przyjeżdżał do Paryża na koncert, którym oświadczył, że konieczność opuszczenia Kongresu Paryskiego stanowiła dla niego wielką przykrość, gdyż możliwość uczestniczenia w nim uważa za najbardziej życzliwą.

Potrzebny starszy księgowy

obznajmiony z jednolitym planem kont

Zgłoszenia 3146

Młyn P. Z. Z. Wrocław

»Różanka«

Dnia 22. IV. 1949 r.

w godzinach rannych

zgrabiono

dapski pamiątkowy zegarek marki Paul Buhre na brzozy pasku, w okolicy Rynku. Uczciwy znalazca proszony o zwrot za wynagrodzeniem.

C. Skłodowskiej 39 m. 7

3137

KUPIE

maszyny stolarskie: wyrównarkę, grubościową, frezarkę, pilę taśmową; reflektuje na nowe ewentualnie mało używane, oferty

ZAKŁAD STOLARSKI

BARZYCKI ALOJZY

Mikolów, G/Sl., ul. Pszczyńska

20, telef. 21231. K 1745

NASIONA warzywne

kwiatowe, rolne, gwarantowane oraz pokarm dla ptaków i ryb — poleca ST. BADURA

Wrocław, ul. Słódowa

16, tel. 31 00 — Hort

Rynek 4 — Detal K-1846

Znów w IV kl. 55 lot. padła wielka wygrana

200.000 zł na Nr 26193 w kolekturze

E. GODZIŃSKIEGO 3134

Wrocław, Krasieńskiego 46

Zatrudnimy łachowców-hodowców

w charakterze

instruktorów doradztwa żywieniowego krów

Wymagane wykształcenie rolnicze i praktyka w żywieniu krów i agronomii społecznej. Wynagrodzenie wg. siatki płac.

Podania z życiorysem i odpisami świadectw kierować: C. S. M. J. Okręg. Oddz. Wrocław, Słódowa 18. Zgłoszenia osobiste: Instruktorat produkcji Wrocław, ul. Włók 10 pok. 29 — tel. 22-48. K-1884



Inż. Stanisław Darewicz wraz z żoną ewakuacyjną daży ku Palestynie — do ośrodka formującej się armii polskiej. W Habany Darewicz składa zeznania u komendanta obozu w sprawie topienia ludzi w Morzu Kaspijskim. Oburzony komendant, adwokat w cywilu rodem z Poznania, wzywa „referenta” od tych spraw. Referentem jest stary znajomy z Koltubanki — towarzyszy Kami Rybickiej.

— Panie kapitanie — odrócił się do komendanta — czy z tym porucznikiem miałem odbyć rozmowę? Bo melduję, że to byłoby zupełnie niemożliwe! Jest to przecież ten sam oficer, który zorganizował samosąd na statku „Profin-tern” i zamierzał mnie utopić w morzu! Jego właśnie oskarżam i szukam! A także — jego towarzyszy i współników w morderstwach dokonanych i zamierzonych.

Porucznik bynajmniej nie wyglądał na przestraszonego.

— Panie kapitanie — powiedział spokojnie — przed podchorążym tłumaczyć tej sprawy nie będę!

Darewicz zakpiął:

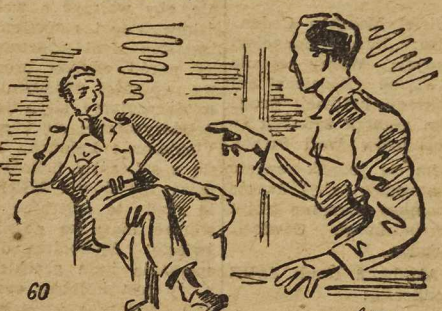
— Tu nie ma mowy o tłumaczeniu! Powinien pan być aresztowany i oddany pod sąd — wołał.

Dalszy postój w Habany upłynął Darewiczowi pod znakiem tej sprawy. Dwukrotnie jeszcze konferował

z nim komendant obozu, zainteresowany coraz bardziej konfliktami, które przywieźli ze sobą Polacy z terenów Rosji. W przeddzień odjazdu odwiedził Darewicza porucznik. Podchorąży z początku odmówił rozmowy, potem jednak słuchał coraz uważniej.

— Panie Darewicz — mówił cicho porucznik — niechże pan zrozumie, że ja się przed panem bynajmniej nie ukrywam! Przeciwnie — służbowo wzywałem pana do siebie i tylko przez przypadek komendant zaciekał się panem również... To była zresztą moja wina, wspomnieliśmy coś o panu i prawnik zaraz się w nim odezwał... Rozmowa miała być ze mną...

— Po co? — rzucił się Darewicz.



— Chciałem przekonać pana, że powinien pan cofnąć swoją skargę teherańską.

— A — już pan wie o niej? — zdziwił się podchorąży. Porucznik uśmiechnął się z wyrazem wyższości.

— Mam tu odpis tej skargi i wszystkich pańskich zeznań — odparł.

— Ładne mamy sądy wojskowe! — pokiwał głową

Darewicz. — Skargi przesłane są wprost do oskarżonych! No, no!

— Jestem oficerem kontrwywiadu — to powinno panu sprawę wyjaśnić — odpowiedział oficer.

— Nic nie wyjaśnia! Uprawiać samowolę i pragniecie nie tylko bezkarności, ale wykluczenia wszelkiej kontroli nad nami! — wołał Darewicz — ale z tym trzeba walczyć!

— Jest pan dziecinny — łagodnie tłumaczył przewodniczący „polowego sądu” — kontrola nad nami jest niemożliwa, bo to my właśnie istniejemy dla kontroliowania wszystkich i wszystkich. Skarga pańska skutku nie odniesie — rozumie pan. Dla nas jednak może być kłopotliwa, szczególnie w razie rozgłosu. Co prawda Rosja pada, Niemcy są już w Sewastopolu, Rostowie, a zdaje się, że i w Nowoczerkasku, stolicy kozackiej, ale wolelibyśmy zawczasu nie ujawniać naszych aktywów...

— My... naszych... dla nas — co to wszystko znaczy? I o kim mowa — czy o takich jak pan porucznik? — pytał Darewicz nie bez drwiącej intonacji w głosie.

— Tu nie ma co drwić, właśnie zgadł pan, panie podchorąży, chodzi o takich jak ja...

— Morderców?

— Nie, żołnierzy tajnej służby, zdecydowanych na wszystko!

— Na wszystko niegodziwe! Porucznik pokiwał głową.

— Właśnie! Czasem trzeba i tak!

— A dlaczego mam uławić panom tego rodzaju praktyki? W imię jakiej idei albo sprawy? Jestem wrogiem wszelkich „ku-klux-klanów” z zasady! A przy tym — omal nie pozabawił się mnie życia!

— Zaraz to panu wyjaśnię. Idea polega na tępieniu wrogów naszego państwa. My tę robotę prowadzimy w imieniu narodu polskiego!

(d. c. n.)

